

1. Με τις διατάξεις του Ν.Δ. 634/70 και Ν.Δ. 1245/72, όπως κωδικοποιήθηκαν σε ενιαίο κείμενο με το Β.Δ. 306/73, τους Ν. 722/77, Ν. 771/78 και Ν. 1485/84 καθορίστηκαν ρητά οι κατηγορίες των προσώπων που είχαν δικαίωμα να διακινούνται ελεύθερα ή με μειωμένο εισιτήριο στις αστικές ή υπεραστικές μετακινήσεις τους. Το παραπάνω δικαίωμα καθορίστηκε να ισχύει για τα λεωφορεία των συγκοινωνιακών φορέων ΚΤΕΛ, ΕΚΤΕΛ, ΚΤΕΥΛ και ΣΕΚ (σήμερα ΚΤΕΛ, ΟΑΣΑ και ΟΣΕ) καθώς και για τα λεωφορεία του ΟΑΣΘ (Ν.Δ. 3721/57).

2. Με τις υπ' αριθ. 99/1990 και 112/1990 πράξεις του Υπουργικού Συμβουλίου που εκδόθηκαν, εφάπαξ, κατ' εξουσιοδότηση του άρθρου 64 του Ν. 1892/90, καταργήθηκαν τα πάσης φύσεως ελευθέρως και μειωμένης τιμής εισιτήρια, πλην εκείνων των κατηγοριών προσώπων που ρητά διατηρήθηκαν με τις ΠΥΣ αυτές (**ανάπηροι πολέμου και συνοδοί αυτών, πολύτεκνοι, ΑμεΑ, μαθητές, φοιτητές, σπουδαστές, εργαζόμενοι συγκοινωνιακών φορέων**).

Σημειώνεται ότι:

α) τα ΑμεΑ διακινούνται με μέριμνα και δαπάνη του Υπουργείου Υγείας κατόπιν σύναψης συμφωνιών με τις Ομοσπονδίες ΠΟΑΣ και ΠΟΑΥΣ.

β) Με το άρθρο 6 του Ν. 3454/2006 απονέμεται η πολυτεχνική ιδιότητα και θεωρούνται ανά τριετία, (από 1-1-2007) οι πολυτεχνικές ταυτότητες από την Ανώτατη Συνομοσπονδία Πολυτέκνων Ελλάδος.

Σύμφωνα με τις οριζόμενες προϋποθέσεις του άρθρου αυτού, δικαίωμα διακίνησης με μειωμένο κατά 50 % εισιτήριο θα έχουν οι παρακάτω:

i. Οι πολύτεκνοι γονείς ισοβίως

ii. Τα άγαμα τέκνα (αγόρια και κορίτσια) που δεν έχουν συμπληρώσει το 23^ο έτος της ηλικίας τους

iii. Τα άγαμα τέκνα που σπουδάζουν σε αναγνωρισμένες τριτοβάθμιες σχολές Πανεπιστημιακής και Τεχνολογικής εκπαίδευσης και αναγνωρισμένα εκπαιδευτικά ιδρύματα της ημεδαπής ή της αλλοδαπής και δεν έχουν συμπληρώσει το 25^ο έτος της ηλικίας τους

iv. Τα άγαμα τέκνα που εκπληρώνουν τις στρατιωτικές τους υποχρεώσεις και δεν έχουν συμπληρώσει το 25^ο έτος της ηλικίας τους και

v. Τα τέκνα με οποιαδήποτε αναπηρία σε ποσοστό 67 % και άνω, ισοβίως και

γ) Με τις ανωτέρω ΠΥΣ δεν θίγεται το δικαίωμα ελεύθερης διακίνησης των Ευρωβουλευτών και Βουλευτών του Ελληνικού Κοινοβουλίου (άρθρο 63 Συντάγματος).

3. Με το Ν. 2018/1992 όπως τροποποιήθηκε μεταγενέστερα ρυθμίστηκε το θέμα της ελεύθερης διακίνησης του Αστυνομικού και Πυροσβεστικού Προσωπικού, των Αρχιφυλάκων, Αγροφυλάκων, των Συνοριακών Φυλάκων και των Ειδικών Φρουρών κατά τις μετακινήσεις τους για εκτέλεση υπηρεσίας, με δαπάνη του Υπουργείου Δημ. Τάξης (**βλέπε παρατήρηση σελ. 55**).

4. Με το Ν. 2329/1995 ρυθμίστηκε επίσης το θέμα της ελεύθερης κυκλοφορίας του Προσωπικού του Λιμενικού Σώματος κατά τις μετακινήσεις τους για εκτέλεση υπηρεσίας με δαπάνη του Υπουργείου Εμπορικής Ναυτιλίας (**βλέπε παρατήρηση σελ. 55**).

5. Με το Ν.3585/2007 ρυθμίστηκε εκ νέου το θέμα της ελεύθερης κυκλοφορίας του Προσωπικού της Αγροφυλακής κατά τις μετακινήσεις τους για εκτέλεση υπηρεσίας με δαπάνη του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης, η οποία καταργήθηκε με το άρθρο 21 του Ν.3938/2011 (Α 61). **Άρα το προσωπικό αυτό μετά την κατάργηση της Αγροφυλακής δεν δικαιούται ελεύθερης μετακίνησης.**

6. Με το Ν.3670/2008 τα δικαιώματα ελεύθερης ή με μειωμένο εισιτήριο των αναπήρων πολέμου επεκτάθηκαν και στις παρακάτω κατηγορίες προσώπων:

- α) Στους στρατιωτικούς αναπήρους ειρηνικής περιόδου του Ν.1370/1944.
- β) Στους αναπήρους αγωνιστές Αντιδικτατορικού Αγώνα του Ν.1543/1985.
- γ) Στους αναπήρους αγωνιστές του Δημοκρατικού Στρατού του Ν.1863/1989.
- δ) Στους αναπήρους πολέμου αμάχου πληθυσμού του Ν.812/1943 (περιόδου 1940-1949).
- ε) Στους αναπήρους αμάχου πληθυσμού του Ν.1863/1989, καθώς και στους έλκοντες δικαίωμα από τους παραπάνω αναπήρους.

Σημείωση

Προκειμένου οι κατηγορίες της παραγράφου αυτής (6) να διακινούνται δωρεάν στις αστικές συγκοινωνίες και με μισό εισιτήριο στις υπεραστικές, η Ομοσπονδία μας ζήτησε από το Υπουργείο Εθνικής Άμυνας την εφαρμογή των διατάξεων της παρ. 10 του άρθρου 17 του Ν.3534/2007 για αποζημίωση των μετακινήσεων. Μέχρις εκδόσεως της προβλεπόμενης ΚΥΑ το δικαίωμα των ανωτέρω παροχών θα χορηγείται μόνο στους ανάπηρους πολέμου και στους συνοδούς αυτών, σύμφωνα με την ΠΥΣ 99/1990.

7. ΦΟΙΤΗΤΙΚΑ - ΜΑΘΗΤΙΚΑ

Οι σχετικές διατάξεις που καθορίζουν τις κατηγορίες των φοιτητών – σπουδαστών και των μαθητών που δικαιούνται να διακινούνται στις αστικές και υπεραστικές συγκοινωνίες με έκπτωση 25 % ή 50 % κατά περίπτωση, είναι η ΠΥΣ 99/1990 σε συνδυασμό με το Β.Δ. 306/73, το Ν.4009/2011 και την ΚΥΑ Φ.5/114196/Β3/2011, καθώς και η αριθ. 156422/69 καν. Υπουργική απόφαση, όπως τροποποιήθηκε και συμπληρώθηκε μεταγενέστερα.

Αναλυτικότερα οι κατηγορίες των δικαιούχων είναι οι εξής:

α) Φοιτητές (έκπτωση 25% ή 50% σε ορισμένες γραμμές)

Οι προπτυχιακοί και μεταπτυχιακοί φοιτητές και οι υποψήφιοι διδάκτορες (Ν.4009/2011 και ΚΥΑ Φ.5/114196/Β3/2011).

Ειδικά οι φοιτητές της ανώτατης εκπαίδευσης, η οποία αποτελείται από τον Πανεπιστημιακό τομέα και τον Τεχνολογικό τομέα (Πανεπιστήμια και ΤΕΙ) κατά το άρθρο 1 παρ.2 του Ν.4009/2011, καταβάλλουν μειωμένο κόμιστρο στις οριζόμενες αστικές ή υπεραστικές γραμμές, το οποίο διαμορφώνεται συγκεκριμένα ως εξής:

(ΑΣΤΙΚΕΣ ΓΡΑΜΜΕΣ)

- α) **Στο 50%** κατ' ανώτατο όριο επί της τιμής του κανονικού κομίστρου στις αστικές συγκοινωνίες της πόλης που εδρεύει η σχολή που φοιτά ο δικαιούχος.
- β) **Στο 75%** κατ' ανώτατο όριο επί της τιμής του κανονικού κομίστρου στις αστικές συγκοινωνίες της υπόλοιπης χώρας.

(ΥΠΕΡΑΣΤΙΚΕΣ ΓΡΑΜΜΕΣ)

γ) Στο 50% κατ' ανώτατο όριο επί της τιμής του κανονικού κομίστρου στις οδικές υπεραστικές συγκοινωνίες που συνδέουν την έδρα της σχολής που φοιτά ο δικαιούχος με τον τόπο μόνιμης κατοικίας του.

δ) Στο 75% κατ' ανώτατο όριο επί της τιμής του κανονικού κομίστρου στις υπόλοιπες οδικές υπεραστικές συγκοινωνίες της χώρας.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ

Για την καταβολή της σχετικής δαπάνης που επιβαρύνει τους συγκοινωνιακούς φορείς, σχετική είναι η παράγραφος 2 του άρθρου 8 της προαναφερόμενης ΚΥΑ, που παρατίθεται στη σελίδα 61.

Στους ανωτέρω φοιτητές θα παρέχονται οι εκπτώσεις ως ανωτέρω περιγράφονται λόγω των συμβάσεων που υπογράφονται μεταξύ της ΠΟΑΥΣ και του Υπουργείου Παιδείας.

ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΕΣ ΤΑΥΤΟΤΗΤΕΣ - ΔΕΛΤΙΑ ΕΙΣΙΤΗΡΙΟΥ (ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟ ΠΑΣΟ)

Οι ανωτέρω φοιτητές θα διακινούνται με την επίδειξη του νέου τύπου Ακαδημαϊκών Ταυτοτήτων, που εκδίδεται μέσω της ηλεκτρονικής υπηρεσίας που έχει ορίσει το Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων, εφόσον έχει ενσωματωθεί στις ταυτότητες αυτές η ένδειξη «ΔΕΛΤΙΟ ΕΙΣΙΤΗΡΙΟΥ» και η ισχύς τους κάτω από τη φωτογραφία του δικαιούχου φοιτητή.

β) Σπουδαστές (έκπτωση 25%)

αα) Οι σπουδαστές των Δημοσίων σχολών Ανωτάτης και Ανωτέρας εκπαίδευσης,

ββ) Οι σπουδαστές των Ιδιωτικών Σχολών Ανωτέρας Εκπαίδευσης που είναι αναγνωρισμένες από το κράτος ως ισότιμες προς τις αντίστοιχες δημόσιες.

γγ) Οι σπουδαστές των ανωτέρων σχολών καλλιτεχνικής εκπαίδευσης (Ν.1158/1981).

Η παραπάνω έκπτωση ισχύει για όλες τις γραμμές των ΚΤΕΛ της χώρας, με την επίδειξη του Φοιτητικού Δελτίου (ΠΑΣΟ) για όσες σχολές εφοδιάζονται από τον ΟΑΣΑ, σύμφωνα με τον τύπο και το χρωματισμό που καθορίζεται κάθε φορά από το Υπουργείο Μεταφορών και Επικοινωνιών με απόφασή του, που παρατίθεται στις σελίδες 67 έως και 70.

Σε όσες από τις ανωτέρω Σχολές δεν χορηγείται πάσο από τον ΟΑΣΑ, οι σπουδαστές αυτών θα επιδεικνύουν την ταυτότητα της Σχολής τους.

Το αυτό ισχύει και για τις Ανώτερες και Ανώτατες Στρατιωτικές Σχολές και Σχολών της Ελληνικής Αστυνομίας (έγγραφο ΠΟΑΥΣ 5756/13-2-2018).

β) Μαθητές (έκπτωση 50%).

αα) Οι μαθητές των δημοσίων σχολείων πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης.

ββ) Οι μαθητές των Δημοσίων και των αναγνωρισμένων από το Κράτος Ιδιωτικών Σχολών Τεχνικής και Επαγγελματικής εκπαίδευσης (μέσης και κατώτερης).

γγ) Οι μαθητές των ιδιωτικών σχολείων πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης εφόσον στην πόλη δεν λειτουργούν αντίστοιχα δημόσια.

δδ) Οι ιεροσπουδαστές των εξαταξίων εκκλησιαστικών σχολών και ιεροδιδασκαλείων

εε) Οι μαθητές των σχολών μαθητείας ΟΑΕΔ και των Κ.Ε.Κ. (Κέντρων Εργαζομένου Κοριτσιού) του Οργανισμού Εργατικής Εστίας.

στ) Οι μαθητές των σχολών ειδικής αγωγής.

Όλοι οι μαθητές των σχολών ή σχολείων που υπάγονται στις παραπάνω βαθμίδες εκπαίδευσης ανεξάρτητα από το Υπουργείο στο οποίο ανήκουν, δικαιούνται της προαναφερόμενης έκπτωσης, όπως ειδικότερα καθορίζουν οι προαναφερόμενες διατάξεις, με την επίδειξη του δελτίου μαθητικού εισιτηρίου, ο τύπος και ο χρωματισμός των οποίων καθορίζεται κάθε φορά από το Υπουργείο Μεταφορών και Επικοινωνιών, που παρατίθεται στις σελίδες 67 έως και 70.

Η έκδοση των μαθητικών δελτίων πραγματοποιείται από τους Διευθυντές των οικείων σχολείων ή σχολών. Τα δελτία αυτά ισχύουν χωρίς θεώρηση σύμφωνα με την υπουργική απόφαση 31114/535/1983 παρ. 3 (Β 664/83).

ΙΣΧΥΣ ΜΑΘΗΤΙΚΩΝ ΕΙΣΙΤΗΡΙΩΝ:

Τα μαθητικά εισιτήρια ισχύουν για όσες αστικές γραμμές συνδέουν τον τόπο της διαμονής του μαθητή με το σχολείο, στο οποίο φοιτά και για μία υπεραστική, που συνδέει τον τόπο της κατοικίας του με την πόλη όπου βρίσκεται η έδρα του σχολείου που φοιτά, χωρίς κανένα άλλο περιορισμό ως προς τον αριθμό των πραγματοποιούμενων κάθε μέρα μετακινήσεων.

Τα μαθητικά εισιτήρια ισχύουν μόνο κατά τη διάρκεια της σχολικής περιόδου, όπως αυτή καθορίζεται από τα αρμόδια κατά περίπτωση Υπουργεία, πλην Κυριακών και επίσημων εορτών. Τα εκδιδόμενα εισιτήρια για τις υπεραστικές γραμμές ισχύουν και κατά τις ανωτέρω αργίες.

Κατ' εξαίρεση:

α) Οι μαθητές των τεχνικών και επαγγελματικών Σχολών και Λυκείων διακινούνται σε όλες τις αστικές λεωφορειακές γραμμές της περιοχής, όπου η έδρα της Σχολής που φοιτούν, όλες τις ημέρες της εβδομάδας και τις αργίες. Επί των δελτίων των μαθητών αυτών τίθεται σφραγίδα με την ανωτέρω ένδειξη.

β) Οι μαθήτριες του 2^{ου} κύκλου σπουδών (Μαΐου – Οκτωβρίου) της Ταχύρρυθμης Εκπαίδευσης της Σχολής Επιμορφώσεως Εμποροϋπαλλήλων διακινούνται και κατά τη θερινή περίοδο.

γ) Οι μαθητές της Σχολής Εργοδηγών – Μηχανολόγων – Ηλεκτρολόγων ΣΕΛΕΤΕ και τους μήνες Ιούλιο και Αύγουστο.

δ) Οι μαθήτριες των Κέντρων Εργαζομένου Κοριτσιού όλο το έτος.

ε) Οι μαθητές των Δημοσίων σχολείων Εμπορικού Ναυτικού μέχρι τις 15 Αυγούστου, Τις Κυριακές και λοιπές αργίες.

στ) Οι μαθήτριες σχολών βοηθών νοσοκόμων και οι μαθητές των Δημοσίων Τεχνικών σχολών βοηθών Εργοδηγών όλο το έτος και Κυριακές και λοιπές αργίες.

ζ) Οι μαθητές των εκπαιδευτικών μονάδων μαθητείας του ΟΑΕΔ σε όλες τις αστικές λεωφορειακές γραμμές της περιοχής όπου η έδρα της σχολής που φοιτούν για όλο το έτος συμπεριλαμβανομένων των Κυριακών και αργιών.

η) Οι μαθητές των δημοσίων και ιδιωτικών νυκτερινών σχολείων σε όλες τις αστικές γραμμές της περιοχής όπου η έδρα του σχολείου που φοιτούν.

Αποφάσεις Υπουργού Συγκοινωνιών Γ.156422/1969 όπως τροποποιήθηκε και συμπληρώθηκε με τις υπ' αριθ. Δ.3897/1972, Γ.30433/1884/1974, Γ.37393/2371/1974, Γ.2500/201/1975, Γ.4852/350/1975 και 36898/1395/1982 όμοιες. Η απόφαση αυτή διατηρήθηκε σε ισχύ με την υπ' αριθ. 132309/4842/1970 απόφαση του Υπουργού Συγκοινωνιών, η οποία εκδόθηκε κατ' εξουσιοδότηση του άρθρου 3 του Ν.Δ. 634/1970, το οποίο κωδικοποιήθηκε στο άρθρο 3 του Β.Δ/τος 306/1973 (Α 90).

γ) Δεν δικαιούνται μειωμένου φοιτητικού ή μαθητικού εισιτηρίου στα ΚΤΕΛ οι καταρτιζόμενοι των Ι.Ε.Κ., οι σπουδαστές των Εργαστηρίων Ελευθέρων Σπουδών και οι σπουδαστές Σχολών Μουσικής και Ωδείων αρμοδιότητας Υπουργείου Πολιτισμού, οι σπουδαστές των Ανοικτών Πανεπιστημίων και οι σπουδαστές που φοιτούν στο εξωτερικό. Τα πάσο που εκδίδονται για τους σπουδαστές των Ι.Ε.Κ. και των Ε.Ε.Σ. ισχύουν μόνο για τον ΟΑΣΑ σύμφωνα με την διυπουργική απόφαση 21580/ΕΓΔΕΚΟ2784/ΦΕΚ Β799/29-4-2009, που παρατίθεται στη σελίδα 60.

Ορισμένα ΚΤΕΛ με δική τους πρωτοβουλία (απόφαση ΔΣ) χορηγούν έκπτωση και στους ανωτέρω σπουδαστές, εφόσον το επιτρέπει η οικονομική τους κατάσταση.

δ) Χρωματισμός φοιτητικών και μαθητικών δελτίων

Με την υπ' αριθ. Α-18682/1798/6-5-2010 υπουργική απόφαση καθορίστηκε όπως το χρώμα των φοιτητικών και μαθητικών εισιτηρίων εναλλάσσεται κάθε χρόνο, ακολουθώντας την παρακάτω σειρά χρωμάτων για την επόμενη πενταετία:

ΕΤΗ	ΦΟΙΤΗΤΙΚΑ ΔΕΛΤΙΑ	ΜΑΘΗΤΙΚΑ ΔΕΛΤΙΑ
2010 – 2011	ΡΟΖ	ΠΡΑΣΙΝΟ ΣΚΟΥΡΟ
2011 – 2012	ΑΣΠΡΟ	ΠΟΡΤΟΚΑΛΙ
2012 – 2013	ΜΠΕΖ	ΚΙΤΡΙΝΟ
2013 – 2014	ΠΟΡΤΟΚΑΛΙ	ΜΟΒ
2014 – 2015	ΓΚΡΙ	ΠΡΑΣΙΝΟ ΑΝΟΙΧΤΟ

Παρατήρηση:

Η ανωτέρω υπουργική απόφαση παρατίθεται στη σελίδα 67, καθώς και οι Εγκύκλιοι Α-51887/3898/27-9-2015, Α-31653/2085/8-7-2016, Α-59806/3329/7-9-2017 και Α-67467/3128/6-9-2018, που εκδόθηκαν στη συνέχειά της και παρατίθενται στις σελίδες 68, 69 και 70.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ:

ΙΣΧΥΣ ΦΟΙΤΗΤΙΚΩΝ ΔΕΛΤΙΩΝ – ΠΑΣΟ ΚΑΙ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΩΝ ΤΑΥΤΟΤΗΤΩΝ

α) Σύμφωνα με την υπ'αριθ.21822/3076/25-7-1991 εγκύκλιο του Υπουργού Μεταφορών και Επικοινωνιών τα φοιτητικά Δελτία ισχύουν για ολόκληρο το ακαδημαϊκό έτος ήτοι από 1^η Σεπτεμβρίου μέχρι 31 Αυγούστου του επόμενου έτους. Επειδή ο Εφοδιασμός των σχολών με τα νέα δελτία είναι πρακτικά αδύνατος, για το χρονικό διάστημα από 1^{ης} μέχρι 30 Σεπτεμβρίου εκάστου έτους, θα γίνονται δεκτά και τα δελτία του προηγούμενου ακαδημαϊκού έτους (Για όσα ΠΑΣΟ εξακολουθούν να χορηγούνται σε διάφορες ανώτερες σχολές από τον ΟΑΣΑ).

β) Οι ανωτέρω Ακαδημαϊκές Ταυτότητες εκδίδονται ηλεκτρονικά και έχουν σχεδιαστεί ώστε να ισχύουν για όσα έτη διαρκεί η ιδιότητα του δικαιούχου φοιτητή, είναι πολλαπλών χρήσεων και ισχύει στα συγκοινωνιακά μέσα μόνο όπου σε αυτές έχει ενσωματωθεί και υπάρχει η ένδειξη ΔΕΛΤΙΟ ΕΙΣΙΤΗΡΙΟΥ και Η ΙΣΧΥΣ αυτού κάτω από τη φωτογραφία του δικαιούχου.

γ) Στους πρωτοετείς φοιτητές, μέχρις εκδόσεως των Ακαδημαϊκών Ταυτοτήτων τους, χορηγείται βεβαίωση εγγραφής, η οποία γίνεται δεκτή κατά τις μετακινήσεις τους με τα συγκοινωνιακά μέσα για την παροχή της προβλεπόμενης έκπτωσης, για όσο χρονικό διάστημα καθορίζεται κάθε φορά από το αρμόδιο Υπουργείο. Επίσης μπορεί να γίνεται δεκτή η εκτύπωση της ηλεκτρονικής αίτησης προεγγραφής των πρωτοετών φοιτητών.